

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний університет «Житомирська політехніка»
Запорізький національний університет
Київський національний економічний
університет імені Василя Гетьмана
Одеський національний економічний університет
Одеський національний політехнічний університет
Харківський державний університет харчування та торгівлі
Брестський державний технічний університет
Господарська академія імені Д.А. Ценова
Каршинський інженерно-економічний інститут

ТЕЗИ

II Міжнародної науково-практичної конференції
"Підприємницька модель економіки та управління розвитком підприємства"

6-8 листопада 2019 року

м. Житомир

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Державний університет «Житомирська політехніка»
Запорізький національний університет
Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана
Одеський національний економічний університет
Одеський національний політехнічний університет
Харківський державний університет харчування та торгівлі
Брестський державний технічний університет
Господарська академія імені Д.А. Ценова
Каршинський інженерно-економічний інститут**

Кафедра менеджменту і підприємництва

ТЕЗИ

**II Міжнародної науково-
практичної конференції
*«Підприємницька модель
економіки та управління
розвитком підприємства»***

6-8 листопада 2019 р.

м. Житомир

УДК 330.101.54 : 658

Друкується за рішенням Вченої ради
Державного університету «Житомирська політехніка»
(Протокол № 11 від 28.10.2019 р.)

Редакційна колегія:

*д.е.н., проф. В.В. Євдокимов
д.е.н., проф. О.В. Олійник
д.е.н., проф. Г.М. Тарасюк
д.е.н., доц. Т.П. Остапчук
д.е.н., проф. Л.М. Бухаріна
д.е.н., проф. Н.В. Валінкевич
д.е.н., проф. В.А. Гросул
к.е.н., доц. В.В. Зазерська
д.е.н., проф. Р.Х. Ергашев
д.е.н., доц. С. Ілійчовскі
д.е.н., проф. І.М. Репіна
д.е.н., проф. В.Г. Семенова
д.е.н., проф. Л.В. Фролова*

Підприємницька модель економіки та управління розвитком підприємства: тези II Міжнародної науково-практичної конференції (6-8 листопада 2019 р.). – Житомир, 2019. – 1029 с.
ISBN 978-966-683-534-8

Представлено доповіді учасників II Міжнародної науково-практичної конференції «Підприємницька модель економіки та управління розвитком підприємства», що відбулася на базі Державного університету «Житомирська політехніка» 6-8 листопада 2019 р.

Видано в авторській редакції

УДК 330.101.54 : 658

ISBN 978-966-683-534-8

© ДУ «Житомирська
політехніка» 2019

УДК 330.012:339.727

**Куліш Л.П., аспірантка кафедри
економічної теорії та конкурентної політики
Київський національний торговельно-економічний університет**

КОНКУРЕНТНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИРОБНИЦТВА

Конкурентне середовище являє собою сукупність умов і чинників, які впливають на розвиток конкуренції в економіці. Основними елементами конкурентного середовища є кількість та якість реальних і потенційних суб'єктів, їх фінансова, матеріально-технічна, технологічна та інформаційна база, кількість покупців та особливості їхньої споживчої поведінки, характер взаємодії учасників ринкового процесу та інтенсивність конкуренції, цілі та ефективність конкурентної стратегії; стан інституційної та ринкової інфраструктури, юридичні норми, що регламентують ринкову поведінку суб'єктів господарювання [1, с. 21-57].

Основними негативними чинниками, які стримують розвиток конкурентного середовища, є неефективність законодавства, корупція та політична нестабільність. Негативні тенденції у конкурентному середовищі пов'язані перш за все з деяким уповільненням ринкових реформ і використанням адміністративних методів впливу на діяльність суб'єктів підприємництва. Тому актуальним завданням економічної політики держави є усунення деформацій ринкового механізму, здійснення комплексу заходів, спрямованих на сприяння формуванню ефективного конкурентного середовища [2, с. 15-48].

У цьому зв'язку необхідна довгострокова стратегія стимулювання конкурентного середовища національного виробництва, спрямована на подальшу модернізацію системи захисту конкуренції. Вказана стратегія повинна забезпечувати вільні умови входу підприємств на ринок та виходу з нього. Розширення та вдосконалення сфера національного виробництва є об'єктивною передумовою забезпечення стабільності та динамічного розвитку економіки і вирішення важливих соціально-економічних проблем. Глобалізація породжує формування нової моделі розміщення виробництва товарів і послуг між країнами. При цьому розвинені країни переводять у країни з дешевою робочою силою підприємства обробної промисловості і зосереджуються на наукомісткому, з високою часткою валової доданої вартості виробництв [3, с. 7-15]. Дослідження конкурентного середовища має охоплювати *процес розширення охоплення поля конкуренції від класичного*

уявлення про конкуренцію підприємств як таких, що мають схожість з позиціями споживачів, до можливості появи у споживача неспоріднених альтернатив використання наявних ресурсів. Ринкові можливості та варіанти використання ресурсів доволі пов'язані, що зумовлює можливість їхнього оцінювання.

Існує також й підхід, відповідно до якого конкурентне середовище містить суб'єкти ринку, взаємодія яких спричиняє суперництво, а також відносини між цими суб'єктами. Конкурентне середовище є сферою прояву суперництва між окремими суб'єктами ринку, в якій формуються умови їхньої діяльності. При цьому конкурентне середовище охоплює конкуренцію товарів, галузей, країн, однак основною формою його існування є конкуренція підприємств, а параметрами конкурентного середовища – кількість і склад конкурентів, інтенсивність конкуренції та перспективи її динаміки. Відповідно до ще одного підходу, зважаючи на суперечність конкурентного середовища, вказується на необхідність забезпечення умов рівності та можливостей реалізації суб'єктами господарювання своїх переваг. *Доцільно розглядати* конкурентне середовище також і як систему формування, підтримування і розвитку середовища функціонування суб'єктів господарювання, яка передбачає створення рівноправних умов для їхньої конкуренції, забезпечуючи при цьому стійкий економічний розвиток [4, с. 6-10].

Забезпечення ефективної діяльності підприємств передбачає їхню адаптацію до конкурентного середовища, а також прогнозування зміни і механізмів взаємодії основних факторів, що її формують. Виконання цього завдання стає більш складним, з одного боку, у зв'язку з розвитком процесів глобалізації та суттєвими трансформаціями умов конкуренції, а з іншого – через формування нових пріоритетів діяльності підприємств та виникненням центрів конкуренції.

Становлення і розвиток тенденції до спільного зі споживачем творення продукту зміщує акцент і стратегічну орієнтацію виробника, наповнюючи новим змістом поняття його конкурентного статусу. При цьому виникає проблема спільного творення конкурентних переваг. Невідповідність між цінністю продукту і отриманою винагородою окремими учасниками мережі «постачальник-виробник-дистриб'ютор-продавець», яка дедалі частіше проявляється при функціонуванні згаданих мереж, зумовлює міграцію центрів привабливості бізнесу і можливість формування нових конкурентних переваг [5].

Інтенсивні процеси економічних перетворень у всьому світі свідчать про *формування єдиного глобального простору*, що потребує на макроекономічному рівні формування інноваційних засобів управління

конкурентоспроможністю держави як учасника світогосподарських процесів, а на мікроекономічному – вироблення і реалізації обґрунтованих стратегій конкуренції. Відомо, що за умов глобалізації істотно змінюється зовнішнє середовище діяльності фірм. При цьому національні ринки щоразу більшою мірою інтегруються один в один і включаються до єдиного світового ринку, де іноземні підприємства діють на рівних правах з національними суб'єктами господарювання.

Список використаної літератури

1. Костусев О. О. Конкурентна політика в Україні / О. О. Костусев. – К.: КНЕУ, 2004. – 310 с.
2. Лагутін В. Д. Конкурентоспроможність національної економіки / В. Д. Лагутін, В. А. Романенко, Ю. М. Уманців; за ред. В. Д. Лагутіна. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2011. – 296 с.
3. Лук'яненко Д. Глобальна модифікація конкурентних механізмів ринку / Д. Лук'яненко, О. Тітова // Міжнародна економічна політика. – 2011. – №12-13. – С. 5-21.
4. Лагутін В. Д. Цивілізаційні та інституційні фактори глобальних економічних трансформацій ХХІ ст. / В. Д. Лагутін // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2019. – №2. – с. 5-19
5. Герасименко А. Г. Ринкова влада: джерела, масштаби, наслідки / А. Г. Герасименко. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 600 с.

УДК:331.64.658.64

**Курбонова М., Бозоров А.,
Бадалова Н.-магістранты**

Каршинского государственного университета

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ЭФФЕКТИВНОСТИ В ТУРИСТИЧЕСКИХ ФИРМАХ

В мировом масштабе осуществляются научные исследования по полноценному использованию туристического потенциала. Они направлены на решение таких вопросов, как обеспечение развития сферы туризма; повышение эффективности и качества туристических услуг; совершенствование и диверсификацию соответствующих международным стандартам видов услуг, оказываемых в гостиничных хозяйствах; увеличение доли туризма в росте экономики и постоянное повышение качества гостиничных услуг. Эти направления имеют важное значение в осуществлении комплексных исследований,

направленных на повышение эффективности гостиничного хозяйства, совершенствования путей их оценки и анализа.

Развитие туризма в мире поднялось на новую ступень и становится ведущей отраслью мировой экономики. На долю туризма приходится 10 процентов мирового валового внутреннего продукта (ВВП) и 7 процентов от объема общего экспорта. По данным Всемирной туристской организации (ВТО), туризм занимает четвертое место по экспорту товаров и услуг в мировом масштабе (после экспорта автомобилей, продукции химической и топливной промышленности), третье место - по уровню доходности (после нефтяной и автомобильной промышленности)².

В “Стратегии действий по дальнейшему развитию Республики Узбекистан по пяти приоритетным направлениям в 2017-2021 годах”, утвержденной Указом Президента Республики Узбекистан от 7 февраля 2017 года определена приоритетная задача, как «ускоренное развитие индустрии туризма, повышение ее роли и вклада в экономику, диверсификация и улучшение качества туристских услуг, расширение туристской инфраструктуры»³. Основу туристической инфраструктуры составляет гостиничное хозяйство. В настоящее время пропорциональное развитие туризма предполагает возведение современных гостиниц во всех областях страны. Однако недостаточная изученность и неполное отражение в экономической литературе вопросов размещения различных видов гостиниц в соответствии с собственными потребностями и потребностями областей, оценки и анализа эффективности и качества предоставляемых ими услуг определяет актуальность темы.

Исследование в определенной степени служит выполнению задач, определенных в Указах и Постановлениях Президента Республики Узбекистан УП-4861 «О мерах по обеспечению ускоренного развития туристской отрасли Республики Узбекистан» и ПП-2666 «Об организации деятельности государственного комитета Республики Узбекистан по развитию туризма» от 2 декабря 2016 года, УП-5326 «О дополнительных организационных мерах по созданию благоприятных

---

² UNWTO, Tourism Highlights, 2017 Edition.

³ Утвержденная Указом Президента Республики Узбекистан УП-4947 “О стратегии действий по дальнейшему развитию Республики Узбекистан” от 7 февраля 2017 года, “Стратегия действий по дальнейшему развитию Республики Узбекистан по пяти приоритетным направлениям в 2017-2021 годах”. - Собрание законодательства Республики Узбекистан, 2017 г., № 6, ст. 70.

условий для развития туристского потенциала Республики Узбекистан» от 3 февраля 2018 года, ПП-3509 «О мерах по развитию въездного туризма» от 6 февраля 2018 года, ПП-3514 «О мерах по обеспечению ускоренного развития внутреннего туризма» от 7 февраля 2018 года и других нормативно-правовых актах.

Повышения эффективности услуг, предоставляемых гостиничными хозяйствами, предполагает правильную и точную оценку их состояния и тенденций его изменений, для чего необходима разработка системы показателей, полностью охватывающих их содержание, и способов определения основных направлений повышения эффективности.

Результаты исследования показали, что для повышения эффективности гостиничного хозяйства необходимо учитывать все запросы гостей (туристов) и обеспечить их полное удовлетворение. К ним относятся:

- размещение гостей;
- их питание;
- оказание гостям торговых услуг;
- предоставление транспортных услуг;
- предоставление гостям разнообразных культурных услуг, необходимых для отдыха и удовольствия;
- предоставление гостям бытовых услуг;
- обеспечение безопасности гостей и т.п.

Обеспечение безопасности гостей должна быть полностью гарантирована во всех случаях. Для оказания этих услуг сотрудники отрасли должны иметь достаточные знания и навыки. Для полного удовлетворения потребности гостей и повышения эффективности работы сотрудник наряду с профессиональными навыками должен быть в определенной мере психологом. В настоящее время сотрудники должны оказывать услуги на высшем уровне и вместе с тем обладать культурой общения, быть приятным и обладать шармом, быть внимательным и бдительным, знать несколько иностранных языков.

При оценке эффективности гостиничного хозяйства также следует принять во внимание, что владелец гостиницы или хозяйствующий субъект должен обеспечить получение достаточной прибыли от вложенных в эту сферу инвестиций, эффективное использование существующей материально-технической базы, достижения высокой производительности труда сотрудников и получить соответствующие результаты от затрат. Для достижения этого уровня необходима всесторонняя оценка эффективности гостиничного хозяйства. Это, в свою очередь, создает необходимость использования системы показателей. В результате исследований, мы рекомендуем разделить

систему этих показатели на четыре группы:

показатели, отражающие эффективность активов, вложенных в гостиничное хозяйство;

показатели, отражающие эффективность материально-технической базы гостиничного хозяйства;

показатели, отражающие эффективность труда в гостиничном хозяйстве;

показатели, отражающие эффективность расходов в гостиничном хозяйстве.

Каждый из групповых показателей, в свою очередь, охватывает несколько групп. Например, одни из них являются показателями, отражающими эффективность активов гостиничного хозяйства. К этой группе показателей можно отнести: рентабельность долгосрочных активов, рентабельность текущих активов; коэффициент возмещения общей инвестиции. График показателей отражается следующим образом (рис. 2).

Показатели эффективности материально-технической базы гостиничного хозяйства также охватывают ряд показателей. Исходя из особенностей данных субъектов, в эту группу показателей рекомендуется включить следующие показатели: средний доходив расчёте на одно место; коэффициент использования койко/дней в гостиничном хозяйстве; коэффициент эффективности койко/дней в гостиничном хозяйстве. Это отражено на следующей схеме.

В процессе исследования показаны пути определения данных показателей, изыскания внутренних возможностей для улучшения каждого из них, путем расчета факторов, влияющих на их изменение. Этот вопрос имеет чрезвычайно важное значение для оценки деятельности гостиничных хозяйств. Это связано с тем, что в данных субъектах показатели, отражающие эффективность, не были системно разработаны и не использовались соответствующим образом на практике. Поэтому эти рекомендации имеют не только теоретическое, но и важное практическое значение.

Исходя из приоритетных задач стратегического развития страны, актуальное значение имеют вопросы повышение эффективности гостиничных хозяйств, улучшение качества и видов услуг, предоставляемых ими туристам, диверсификация видов услуг, совершенствование механизмов управления отраслью. Принимая во внимание тот факт, что туризм и гостиничные хозяйства основаны на частной собственности, разработан один из наиболее эффективных способов их управления - механизм формирования «Кластера гостеприимства», основанный на частной собственности отдельного

субъекта.

Деликатность вопроса оказания туристических услуг заключается в том, что с достижением высокого качества предоставляемых услуг, туристы должны быть полностью уверены в обеспечении своей безопасности. Только в этом случае увеличится поток туристов, предприниматели этой сферы достигнут определенного успеха и, обеспечив снижение расходов, смогут получать прибыль.

На этом рисунке представлены практически все виды услуг, предлагаемых гостям (туристам). В ходе исследования осуществлен сравнительный анализ услуг, предоставляемых субъектами, являющимися различными владельцами собственности, с услугами субъектов с единоличной собственностью. Результаты анализа показали, что услуги, предоставленные единоличными собственниками не только экономически, но и социально более эффективны по отношению к владельцам различной собственности.

Наши исследования показали, что, эффективна деятельность не разрозненных субъектов, оказывающие гостиничные услуги, а организация «Кластера гостеприимства» путем объединения субъектов различных типов собственности на договорной основе.

Определено, что, если количество прибыли от предоставления услуг гостиничным хозяйством посредством обслуживающих субъектов на основе договора с ними принять за 100%, то по сравнению с этим намного эффективнее «Кластер гостеприимства» с различными формами собственности, а по отношению к нему объем прибыли «Гостиничного кластера», основанного на частной собственности одного человека, в 9,7 раз выше. Результаты анализа показывают, что, когда эти услуги основаны на собственности одного человека, то они более эффективны по отношению услуг, основанных на различных формах собственности, не только в экономическом, но и в социальном аспекте.

Ещё один фактором, привлекающим туристов, являются относительно дешевые путёвки. Для достижения этого, необходимо чтобы все эти службы были основаны на собственности одного человека. Так как, каждый поставщик услуг, рассчитывая стоимость услуги по заказу гостиницы, добавляет свою собственную прибыль и другие сборы, то соответственно стоимость будет выше. Если услуги осуществляются в самой гостинице, они рассчитываются по себестоимости, а оставшаяся часть идет в прибыль. В результате, услуги, предлагаемые посетителям, обойдутся очень дешево и соответственно путевка подешевеет. Это можно показать на следующем примере. Выберем поездку 10 туристов гостиницы по одному маршруту

на транспортном средстве (микроавтобусе). Если вы арендовали микроавтобус на 10 человек, то вы должны заплатить 1250,0 тысяч сумов в день за путешествие гостей.

УДК 334.716:621.311.24

Кушнір Д.Ф., магістрант кафедри економіки підприємства та ОПД
Літвінова В.О., к.е.н., доцент

Одеський національний економічний університет

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЕНЕРГЕТИЧНИХ РЕСУРСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ ШЛЯХОМ ВПРОВАДЖЕННЯ ВІДНОВЛЮВАЛЬНИХ ДЖЕРЕЛ ЕНЕРГІЇ

На жаль, сучасне енергоспоживання в більшій частині засноване на використанні невідновних запасів викопного палива – вугілля, нафти та газу. Як результат, це породжує енергетичну проблему: швидке вичерпання невідновних видів палива при наростаючих темпах його споживання. Одним із шляхів вирішення даної проблеми є використання нетрадиційних джерел енергетики. Однак, незважаючи на визнання гострої необхідності альтернативної енергетики, практична реалізація цього напрямку відбувається повільно.

Ефективність освоєння альтернативних джерел енергії залежить у першу чергу від ефективності нормативно-законодавчої бази, основною метою якої повинно стати створення сприятливих умов для роботи на вітчизняному ринку відновлювальної енергетики.

Основними нормативно-правовими актами, які регулюють праввідносини у сфері альтернативної енергетики на території України є Закон України „Про альтернативні джерела енергії”, прийнятий Верховною Радою України 20 лютого 2003 р. із змінами від 13.04.2017р. Основними засадами державної політики відповідно до даного Закону у сфері альтернативної енергетики є: нарощування обсягів виробництва та споживання енергії, виробленої з альтернативних джерел, з метою економного витрачання традиційних паливно-енергетичних ресурсів та зменшення залежності України від їх імпорту шляхом реструктуризації виробництва і раціонального споживання енергії за рахунок збільшення частки енергії, виробленої з альтернативних джерел; залучення вітчизняних та іноземних інвестицій і підтримка підприємництва у сфері альтернативних джерел енергії, в тому числі шляхом розробки і здійснення загальнодержавних і місцевих

- Кошельок Г.В., Царьов О.С.** *Фактори, що впливають на конкурентоспроможність підприємства* 213
- Кошельок Г.В., Недельчева О. Г.** *Чинники та шляхи зростання прибутку на підприємствах переробної промисловості* 217
- Кривицкая Т.В., Хурсин Д.А.** *Повышение финансовой устойчивости предприятия* 220
- Кузьминський Ю. В.** *Резерви підвищення ефективності управління трудовим потенціалом підприємств* 223
- Куліш Л.П.** *Конкурентне середовище як фактор розвитку національного виробництва* 227
- Курбонова М., Бозоров А., Бадалова Н.** *Совершенствование эффективности в туристических фирмах* 229
- Кушнір Д.Ф., Літвінова В.О.** *Підвищення ефективності використання енергетичних ресурсів на підприємстві шляхом впровадження відновлювальних джерел енергії* 234
- Кушніренко О.М.** *Концептуальні засади впровадження технологій індустрії 4.0* 237
- Ланківська В. Р.** *Удосконалення системи управління матеріальними ресурсами підприємства* 241
- Лебедєва О.О.** *Особливості управління прибутком підприємств кабельної промисловості* 243
- Літвінова А. О.** *Роль організації оплати праці на підприємстві* 246
- Ляховська О. В.** *Підприємства борошномельної промисловості України: актуальний стан та перспективи розвитку* 249
- Мавлонов Ш., Зоиров Ф.** *Опыт зарубежных стран о занятости населения* 252
- Мазурок Б. Ю.** *Тенденції та проблеми розвитку підприємств сільського господарства України* 256
- Марищенко Я.С., Кігай В.А.** *Економічна природа фіктивного підприємництва в Україні* 259